

Lovforslag nr. L 218. Fremsat den 31. januar 1992 af Kirsten Jacobsen (FP), Kim Behnke (FP), Aage Brusgaard (FP) og Pia Kjærsgaard (FP)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om banker og sparekasser og realkreditloven

(Afskaffelse af ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter og realkreditinstitutioner)

§ 1

I lov om banker og sparekasser m.v., jf. lov-
bekendtgørelse nr. 22 af 9. januar 1991, som
ændret ved lov nr. 829 af 18. december 1991,
foretages følgende ændringer:

1. § 9, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem-
mer.«

2. I § 13, stk. 1, affattes 1. pkt. således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem-
mer, der vælges af repræsentantskabet.«

3. § 15 j, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem-
mer, der vælges af generalforsamlingen eller,
hvis sammenslutningens vedtægter bestemmer
det, af repræsentantskabet.«

4. § 16, stk. 2, ophæves.

§ 2

I realkreditloven, jf. lovbekendtgørelse nr.
56 af 24. januar 1992, foretages følgende ænd-
ring:

§ 14, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem-
mer.«

§ 3

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgø-
relsen i Lovtidende.

§ 4

For bestyrelsesmedlemmer, der er udpeget
af industri- eller boligministeren før lovens
ikrafttræden, ophører bestyrelseshvervet ved
lovens ikrafttræden.

Bemærkninger til lovforslaget

Adgangen for regeringen til at udpege bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutter og realkreditinstitutter opleves som et levn fra den socialdemokratiske guldalder, hvor statsstyring, offentlig kontrol og tildeling af vellønnede hverv til partifæller var god latin på Christiansborg.

Lovforslaget har til formål at fjerne dette rudiment fra loven.

Som begrundelse for lovforslaget fremhæves navnlig:

1. I nutidens erhvervsliv har man en klar viden om, at staten og statsligt udpegede repræsentanter ikke er i stand til at tilføre kommercielt drevne virksomheder kvaliteter, der ikke kan tilvejebringes på anden mere hensigtsmæssig og mere demokratisk måde. De virksomheder f.eks. inden for bank- og sparekassesektoren, der ønsker at tiltrække og udnytte særlig ekspertise i deres bestyrelsesarbejde, har fuld ret til at sammensætte den generalforsamlingsvalgte bestyrelse efter behov. Ministerudpegning af en partifælle, en tidligere ministerkollega eller andre velmeriterede bonkammerater til sådant bestyrelsesarbejde er en ganske urimelig indblanding i forretningslivet.

2. Det er en fejltagelse, hvis nogen måtte tro, at ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer virker som en slags tillidsmænd eller repræsentanter for befolkningen eller forbrugerne. I de år, regeringen har haft adgang til ministerudpegning af bestyrelsesmedlemmer, er denne ret benyttet til at udpege et trecifret antal personer, alle med gode forbindelser til de gamle partier og det politiske establishment. Men næppe i et eneste tilfælde er det forekommet, at denne garde af politiske venner har kunnet gribe advarende ind, når den pågældende virksomhed eller organisation var på kollisionskurs. Ved flere sammenbrud i bankverdenen, f.eks. 6. juli-Bankens konkurs, C&G-Bankens konkurs, sammenbruddet i Henriques Bank og i en række andre insolvenssituationer er der ikke det mindste holdepunkt for at antage, at de ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer kunne tilføre virksomheden en viden, den havde behov for, ligesom der heller ikke er dokumentation for, at de pågældende i tide har kunnet advare myndigheder-

ne eller andre om den skæbnesvangre udvikling i virksomheden. Det samme gælder for realkreditinstitutterne, hvor de ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i passiv tavshed har deltaget i bestyrelsesarbejdet også i de kriseperioder, hvor der var størst grund for bestyrelserne til at gribe ind over for overbelåningsager, udlandseventyr og andre ledelseseksperimenter.

3. Regeringen påfører befolkningen en urimelig og, som det er påvist foran, nytteløs udgift, hver gang ministeren udpeger et bestyrelsesmedlem til et pengeinstitut eller realkreditvirksomhed. Under udvalgsarbejdet vil de samlede udgifter herved blive afdekket, men det står på forhånd klart, at de gamle partiers gensidige uddeling af vellønnede bestyrelseshverv reelt kun har ét eneste konkret formål, nemlig at sikre indtægter for politiske venner. Al tale om et værdifuldt samspil mellem stat og erhverv, om det positive ved en blandingsøkonomi, hvor staten helt naturligt deltager som aktør i forretningslivet etc., er og bliver en gammelsocialistisk fiktion.

4. De anakronistiske bestemmelser om ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer blev indsat i realkreditlovgivningen i 1970 (jf. lov nr. 281 af 10. juni 1970) og i bank- og sparekasseloven i 1974 (jf. lov nr. 199 af 2. april 1974). Reglerne kan bedst forklares som en naturlig konsekvens af en tidstypisk holdning hos det politiske flertal i 1970-erne. Her gjorde der sig mange misforståelser gældende, præget af de gamle partiers – og især Socialdemokratiets – ukuelige tro på statskollektivets overlegenhed i forhold til individet. På denne baggrund er det forståeligt, at det politiske flertal ved gennemførelsen af reglerne om ministerudpegede bestyrelsesmedlemmer i pengeinstitutterne fandt det naturligt at udtale bl.a., at formålet »er at medvirke til, at almindelige samfundsmæssige interesser og hensyn holdes for øje i pengeinstitutternes virksomhed, samt at fremme de af lovgivningsmagten formulerede erhvervspolitiske målsætninger.« (Jf. Erhvervsudvalgets betænkning af 14. marts 1974 over forslag til lov om banker og sparekasser, Folketingstidende 1973-74, 2. samling, sp. 151 ff).

F. t. l. vedr. banker og sparekasser m.m.

I dag må visdommen om statskollektivets overlegne kvaliteter og altomfattende omhu for alle samfundets anliggender siges at være eroderet. Regler som dem, der nu foreslås afskaffet, er nu stort set ikkeeksisterende i den civiliserede del af verden og formentlig helt eller delvis afskaffet i de tidligere socialistiske folkerepublikker. Det er skamfuldt, hvis dansk lovgivning fortsat skal være plettet af dette levn fra fortiden.

Skulle man endelig pege på sektorer i samfundet, hvor ekstern udpegnings af bestyrelsesmedlemmer kunne være gavnlig, ville det føles langt mere naturligt at anmode repræsentanter for erhvervslivet om – på frivilligt grundlag – at indtræde som kontrollan-

ter og vejledere i den offentlige sektor, f.eks. i departementer, styrelser og andre statslige organer. Her kunne repræsentanter med erhvervs erfaring vejlede og undervise aktørerne i de departementale beskyttede akademikerværksteder i, hvordan samfundet fungerer for den del af befolkningen, der er underkastet markedsøkonomiske spilleregler.

5. Den tilsynsvirksomhed, der udøves med finansverdenen, foregår mest hensigtsmæssigt – og bør udelukkende ske – igennem Finanstilsynet. Finanstilsynet er opbygget med en stab af kvalificerede medarbejdere, der hverken organisatorisk eller operationelt har nogen gavn af ministerudpegnings af visse bestyrelsesmedlemmer.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

§ 1

I lov om banker og sparekasser m.v., jf. lov-
bekendtgørelse nr. 22 af 9. januar 1991, som
ændret ved lov nr. 829 af 18. december 1991,
foretages følgende ændringer:

1. § 9, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem-
mer.«

§ 9. Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 med-
lemmer, hvoraf 1 medlem udnævnes af indu-
striministeren.

2. I § 13, stk. 1, affattes 1. pkt. således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem-
mer, der vælges af repræsentantskabet.«

§ 13. Bestyrelsen skal bestå af mindst 5
medlemmer, hvoraf 1 medlem udnævnes af
industriministeren, medens de øvrige med-
lemmer vælges af repræsentantskabet.

3. § 15 j, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem-
mer, der vælges af generalforsamlingen eller,
hvis sammenslutningens vedtægter bestemmer
det, af repræsentantskabet.«

§ 15 j. Bestyrelsen skal bestå af mindst 5
medlemmer, hvoraf 1 medlem udnævnes af
industriministeren, medens de øvrige med-
lemmer vælges af generalforsamlingen eller,

hvis sammenslutningens vedtægter bestem-
mer det, af repræsentantskabet.

4. § 16, stk. 2, ophæves.

Stk. 2. Vederlag til det af industriministe-
ren udnævnte bestyrelsesmedlem udredes af
vedkommende pengeinstitut og fastsættes ef-
ter regler, der gives af industriministeren.

§ 2

I lov om realkredit, jf. lovbekendtgørelse nr.
553 af 16. juli 1991, foretages følgende ænd-
ring:

§ 14, stk. 1, affattes således:

»Bestyrelsen skal bestå af mindst 5 medlem-
mer.«

§ 14. Bestyrelsen skal bestå af mindst 5
medlemmer, hvoraf boligministeren udnæv-
ner et medlem.

§ 3

Loven træder i kraft dagen efter bekendtgø-
relsen i Lovtidende.

§ 4

For bestyrelsesmedlemmer, der er udpeget
af industri- eller boligministeren før lovens
ikrafttræden, ophører bestyrelseshvervet ved
lovens ikrafttræden.